

3/5
60 år fyller den 3 maj fru Elsa Karlstedt, f. Boström, Rundviksverken, maka till nämndeman Edvin Karlstedt.

Hon är född i Rundvik. I unga år kom hon med i Nordmalings kyrkokör. Men det var inte bara sång som intresserade utan även musik och i slutet på 30-talet övertog hon kantorstjänsten i Rundviks dåvarande kapell efter sin broder Carl, numera musikdirektör. Sedan dess har fru Boström troget skött kantorstjänsten i Rundvik och är nu anställd av församlingen. Givetvis deltar hon även i kyrkokören som leds av hennes broder Gustaf, och i andra kyrkliga sammanhang. Fru Boström är en duktig hemmets kvinna och makarna har ett eget trivsamt hem i industrisamhället.

Vår kära mor, farmor och mormor

Jenny Kristina Öberg

* 14/9 1882 † 1/5 1965

har stilla insomnat i tron på sin Frälsare. Sörjd och saknad av oss barn, barnbarn, barnbarnsbarn, syskon, släkt och vänner.

Öresund, Lögdeå den 1 maj 1965.

Karl och Sigrid
Anna och Klas

Ditt kors skall skina för min blick,
När sist jag somnar in, O Herre Krist,
Då viker natten, morgon bräcker klar.
I liv, i död bliv Herre hos mig kvar.

Jordfästningen äger rum i Nordmalings gravkapell söndagen den 9 maj efter gudstjänstens slut. De som önska hedra den avlidna med sin närvaro inbjudes efter jordfästningen till församlingsgården. I stället för ev. blommor tänk på missionen.

Min kära maka,
vår mor, farmor och mormor

Ester Johanna Jonsson

f. Nyberg

* 13/3 1893 † 2/5 1965

har stilla insomnat på Umeå lasarett, i tron på sin Frälsare, djupt sörjd av oss, barnbarn, syster, släkt och vänner.

Nordmaling den 2 maj 1965

KLAS JONSSON
Göte och Gunbritt
Gullan och Göran
Gunnar och Siv
Gilbert

Hennes älskningsång: Sv. ps. 336

Jordfästningen sker i stillhet före högmässans början söndagen den 9 maj 1965.

4/5
Ester Johanna Jonsson, Nordmaling. På Umeå lasarett avled på söndagen fru Ester Johanna Jonsson, Nordmaling, maka till förre järnverksarbetaren Klas Jonsson. Hon var 72 år och sörjes närmast av make, fyra barn, svärsöner, svärdotter, barnbarn och syskon.

Hon var född i Hjuken, Hällnäs. Hennes far var på sin tid rallare med många olika boplatser. Han slog sig så småningom ned i Aliden, Nyåker och där växte den nu bortgångna upp tillsammans med åtta syskon. Innan hon 1928 ingick äktenskap innehade hon en del olika platser. Makarna bosatte sig först i Lögdeå. 1934 förvärvade makarna ett mindre jordbruk i Sunnansjö, Nordmalings församling. Där blev de rotfasta till 1945, då de flyttade till Rundviksverken, där maken ägnade sig åt skomakerirörelse. De flyttade sedan till Sandviken, där Jonsson arbetade vid järnverket. 1958 kom de tillbaka till Nordmaling, sedan makens hälsa blivit vacklande. Den bortgångna var en verksam kraft inom EFS och hon var känd som en uppoftande maka och mor.

60-tal samariter ger hemhjälp i Nordmaling

Nordmaling (VK) Nordmalings kommun har beträffande byggnadsverksamheten under 1964 tillstyrkt 85 låneärenden. Därav 35 nybyggnadslån för småhus, 14 ombyggnadslån för småhus, 35 bostadsförbättringar och 1 bostadslån för flerfamiljshus. Sammanlagda lånebeloppet uppgår till drygt 4 milj. kr. Familjebostadsbidrag har under året förmedlats till 286 familjer boende i egna hem och 48 i hyreshus till ett totalt belopp på drygt 400.000 kr.

Under året har kommunen övertagit huvudmannaskapet för vatten- och avloppsanläggningarna i såväl Norrfors, Nyåker, Mo, Lögdeå och Levar. VA-anläggningar har utförts i Lögdeå, etapperna V och VI, för 175.000 kr, etapp V i Norrfors för 25.000 kr och vattentorn i Nordmalings samhälle för 330.000 kr. I vattenverket Floxen, som förser hela nedre kommundelen med vatten, har vissa provisoriska arbeten utförts då vattentillgången vid vattenverket är för liten med nuvarande utbyggnad.

NÄRA FEM SKATTEMILJ

Årsredogörelsen för Nordmalings kommunens verksamhet slår vidare fast att allmän kommunalskatt under året tillfört kommunen 4.890.569 kr, varav 897.000 utgör provisorisk skatteersättning tillskjutet av staten. Skattelindringsbidrag har beviljats med 888.770 kr. Sjömansskatt har tillerkänts kommunen med 30.827 kr.

Den kommunala utdebiteringen med kr 11:50 har stått oförändrad under senaste sexårsperioden. Skattekonornas antal har stadigt ökat trots en icke oväsentlig folkminskning. År 1959 uppgick skattekonornas till 221.426 och 1964 till 330.343 samtidigt som kommunens invånarantal sjunkit med i runt tal 1.000 invånare.

Vid ålderdomshemmet som under året haft en beläggning på 45-49 vårdtagare, har antalet vårdtagare uppgått till 17.269. Bruttokostnaden per vårdtagare uppgår till 7.373 kr. Till bruttokostnaden har hänförs samtliga utgifter för hemmets skötsel och drift.

Nettokostnaden, efter avdrag för samtliga inkomster, vårdavgifter, personalhyror etc, utgör 4.399 kr för varje inackorderad under året. Enhetliga vårdavgifter har tillämpats.

Under år 1964 har organiserad samskattning förekommit med 10 timmar per vecka och med fru Gun-Britt Åberg, Rundviksverken som handledare.

Kommunens kostnad för socialnämndens öppna verksamhet har

jämfört med 1963, minskat med 18.547 kr, medan kostnaderna för den slutna vården ökat med 21.260 kr, främst beroende på ökade lönekostnader och prisstegringar.

GOD NYKTERHET

Nyktethetsnämnden konstaterar att allmänna nykterhetstillståndet inom kommunen är gott. Antal fylleriförseelser uppgår till 11 mot 12 året tidigare. Ett antal fall av olovlig befatning med spritdrycker har förekommit. I 307 ärenden rörande lämplighetsintyg för kör- och trafikort har i 32 fall avgivits anmärkning mot körkortssökanden. Yttrande till länsstyrelsen beträffande återkallande av körkort har avgivits i sex ärenden.

Hemhjälpnämnden har under 1964 bedrivit en omfattande hemsamaritverksamhet. Verksamheten har ytterligare ökat och 60-talet hemsamariter har varit i verksamhet. Härigenom har 140 äldre och invalider fått hjälp och tillsyn.

Hjälptiden har varierat från två timmar per dag till två timmar per vecka. Nämnden har fem heltidsanställda hemvårdarinnor i tjänst. Nettoutgifterna för nämndens verksamhet uppgår till 174.162 kr. Nämnden anser, att samsamaritverksamheten allmänt kommer att öka. Hjälptverksamheten fungerar mycket tillfredsställande och någon svårighet att erbjuda arbetskraft föreligger inte.

Grundskolans utbyggnad fortsätter och har läsåret 1964/65 nått årskurs sju, vilken omfattar inte mindre än nio avdelningar. Till högstadiets elevområde räknas även delar av Trehörningsjö och Gideå kommuner. Under 1964 igångsattes byggandet av etapp III vid Centralskolan, avseende bespisningslokaler, två skolkök, sal för textilslöjd, sal för trä och metallslöjd, skolverkstad, expeditjonslokaler och panncentral. Statsbidraget för denna utbyggnad beräknas till 565.000 kronor.

SIMHALL

Skolstyrelsen har uttalat sig positivt till förslag om byggande av simhall i Nordmaling och till en ombyggnad av Norrfors skola, som därmed även skulle kunna nyttjas som allmän samlingslokal.

Vid nio skolanläggningar i den obligatoriska skolan, tjänstgjorde under läsåret 1963/64 54 lärare, som undervisade 908 elever. 12 övningslärare var anställda för undervisning i hemkunskap, textil- och träslöjd. Sju kurser har i fortsättningskolans regi anordnats i hushållsgöromål och skogsbruk. I statsbidrag till lärarlöner har erhållits 1.512.923 kronor.

I augusti 1964 påbörjades vid den kommunala yrkesskolan två nya kurser, ettårig kontorskurs med 15 elever och tvåårig sveitsutbildning med 8 elever. Kontorskursen ersätter detaljhandelskursen, som nedlagts på grund av ringa intresse.

Kommunens allmänna vattenverk som betjänar ca 5.000 konsumenter, står under hälsovårdsnämndens kontroll. Regelbundna prov har tagits av Floxen-verkets vatten. Förening av vattnet har under sommaren och förhösten uppstått i vattenverket, då detta blivit utnyttjat till bristningsgränsen. Vattenprover togs under denna tid två gånger i veckan tills vattnet åter befanns vara av tillfredsställande beskaffenhet.

I kommunens södra djurskyddsområde har hälsovårdsnämnden företagit 17 besök. Tre fall av vanvård samt andra smärre anmärkningar har konstaterats. I östra distrikte, har 58 djurstallar besökts, varav ett fall varit föremål för åtgärd.

— I Nordmalings komministergård vigdes på valborgsmässoaftonen Bo Melker Persson, Alvdalen, (bördig från Agnäs) och hembiträdet Hilda Lillian Helen Adolfsson, dotter till hemmansägaren Oskar Eriksson och hans maka Siri, född Englund, Sunnansjö, Nordmaling. Vigseln förrättades av komminister Sigvard Spinnell.

Efter vigseln gav brudens föräldrar middag för den närmaste släkt- och vänkretsen i hemmet i Sunnansjö. Brudparet hyllades under kvällen med många telegram och presenter. (Foto: André, Nordmaling)

Fru Viktoria Lindberg, Tallberg t. h. har fått sitt diplom och övriga utmärkelser av hemkonsulent Edit Svensson, t. v., och fru Mari Hellberg (i mitten).

Nordmalings-damer blev diplomerade

Två damer i Nordmaling, fruarna Viktoria Lindberg i Tallberg och Alfhild Sjölund i Västansjö, premierades för sina insatser vid Nordmalings hushållsnämnds husmodersdag på Levar lantushållsskola på tisdag. De fick diplom för förtjänst fullt arbete inom hem och jordbruk och erhöll dessutom ett halvt dus sin kaffeskedar i äkta silver.

Det var många damer som hörsammats kallelsen till husmodersdagen. Det var också något av premiär för nämndens nye ordförande, fru Mari Hellberg, Bratåsbacka. Det hela inleddes med föredrag av hemkonsulent Edit Svensson, Umeå, som redogjorde för hur man kan få det lättare hemma. I samband med kafferasten passade hon och ordföranden på att premiera de båda damerna. Sedan följde föredrag av trädgårdsinstruktör Sigvard Fugelstad. Han talade om ekonomisk trädgårdsodling.

Toppartisterna inledde KF-turné i Nordmaling

Nordmaling (VK) Fyra toppartister gästar just nu Västerbotten. Det är på scenen oskiljaktliga Britta Borg och Allan Johansson, den kände småstadspolisen Torbjörn Johnsson och årets eurovisionsschlagerman Ingvar Wixell. Vid premiären i Nordmaling på tisdagskvällen saknades den sistnämnde. Men redan i kväll, onsdag, är han med i leken, i Hörnefors. Han kommer då direkt flygande från Berlinoperan. Inte fy skam med sådant främmande.

Bakom arrangemanget står Konsum södra Västerbotten, som därmed brakar igång med en väldig final på sin teckningstävling, där unga, lovande, ska vi säga blivande konstnärer, visat sig på styva linan. Konsum bjuder kunderna inte bara varor, nu bjuder man också på toppartister och en underhållning som sannerligen inte går av för hackor. Torbjörn Johnsson fungerar som konferencier, och gör det på sedvanligt trevligt och hurtigt sätt. Han kan konsten att ta både barn och äldre med på en genömtrevlig underhållning. Saknar ord gör aldrig den mannen. Och Britta Borg och Allan Johansson var i strålande slag. Britta inledde med att sjunga "Gå i kloster Britta". Men av mimiken och skratret kan förstå att det ligger föga allvar bakom den devisen. Paret rev ned applåder på löpande band. Applåder från ett fullsatt föreningshus.

Underhållningen inleddes med att raden av hemmaaktörer visade prov på sitt kunnande. Och det var inte så lite det heller. 8-åriga Stig Granberg från Sunnansjö stal kvällen med sitt Tore Skogman-nummer "När vällingen regnar". Där fanns det sannerligen ingen rampfeber och Torbjörn Johnsson blev nästan stum av pur förvåning. En grabb för honom i Småstad, om den nu kommer tillbaka i TV. Och det fanns många an-

dra unga lovande förmågor. Ingen nämnd och ingen glömd.

Prisutdelning

Så var det dags för prisutdelning i teckningstävlingen, där resultatet blev:

Grupp A, under 7 år: 1) Elisabeth Söderberg, Nordmaling (6). 2) Anders Lindström, d.o (6). 3) Maria Westman, d.o. 4) Lisette Höglander, Sunnansjö. 5) Katarina Brandberg, Nordmaling (7). 6) Anders Höglander, Sunnansjö.

Grupp B, 7-10 år: 1) Ingrid Lundberg (10 år). 2) Rose-Mari Perjus, Norrfors (9). 3) Ingrid Brännlund, Nordmaling (9). 4) Annette Morland d.o. 5) Birgitta Bygdemark d.o. 6) Helen Bygdemark d.o. 7) Staffan Holmlund d.o. 8) Marlene Höglander, Sunnansjö. 9) Alf Höglander d.o.

Grupp C, 11-15 år: 1) Lena Eskilsson, Nordansjö (13). 2) Katarina Spinnell, Nordmaling. 3) Siv oNrdlund d.o. 4) Ronny Holmlund d.o. 5) Anders Karlsson d.o. 6) Jarl Larsen d.o. 7) Ulla-Britt Sjöström d.o. 8) Carin Sundström d.o.

Turnén fortsätter närmast över Hörnefors (onsdag) Holmsund (torsdag), Bjurholm (fredag), Vindeln (lördag), Vännäs (söndag), Robertsfors (måndag) och så avslutning i Umeå på tisdag.

Så inte att förglömma orkestern som följer med på den här turnén, Öviks unga The Cool men. När de kklämmer i för fullt låter ett stridsrop närmast som en viskning. Det är kläm och rytm över gänget.

H.B.

Liten pojke trafikskadad i Nordmaling

Nordmaling (VK) 7-årig Glenn Morland från Nordmaling, som till verkstadsägare Thorbjörn Morland, skadades rätt illa vid en trafikolycka i Nordmalings samhälle vid 17-tiden på torsdagen. Glenn kom cyklande efter den sk Norrmarksvägen ut mot Kungsvägen, eller gamla Riks 13. Sikten är skyvad av en bostadsfastighet, som har fasaden endast någon meter från fd Riksvägen.

Glenn tycks inte ha observerat en personbil som just var på vägande till samhället efter Kungsvägen. Han kolliderade med bilens framparti och kastades i gatan. Personbilen höll låg fart och det blev utan tvivel den illes riddning. Bilföraren kunde nästan omedelbart bromsa in sitt fordon. Glenn var dock illa skadad i huvudet och ena benet och fördes till Nordmalings sjukhus, varifrån han remitterades till Umeå lasarett. Jourhavande läkare meddelar att pojken erhållit lårbensbrott och hjärnskakning, men att någon överhängande fara icke föreligger.

70 år fyller den 8 maj lantbrukaren Jonas Severin Nyberg, Lomviken Norrfors.

Han är född i Lomviken, Norrfors. Där har han verkat i större delen av sitt liv. Huggit och kört timmer för Nordmalings Ångsåg AB och på bästa sätt skött om det jordbruk han på sin tid övertog efter föräldrarna. I yngre år arbetade han under en följd av år i träarbete. Han var bl a med om att bygga Norrfors kyrka och var byggnadsnickare i bl a Långsele och Kiruna. För sina år är han pigg och vital och sköter om sitt jordbruk och sina kreatur, för som han säger, man måste ju ha någonting att göra. Skogsarbete slutade han däremot mest för några år sedan.

Mjölkinvägningen i Levar minskade

Inga större frågor drogs upp till debatt när Västerbottens södra mejeriförening på tisdagen höll distriktsstämma i Nordmaling. Visst klagades det — som vanligt — på vissa förhållanden vid mjölkinvägningen vid Levar mejeri och på en del transporter men i stort var de 60-tal av Nordmalings leverantörer som mött upp i Församlingsgården nöjda med det förderi som mejeriföreningens ordförande Holmfrid Nordström och disponent Fritz Nilsson kommit för att försvara. Att invägningen vid Levar mejeri 1964 minskade med över en miljon tog man inte så allvarligt. Mejeriet i Rökback har tagit hand om Nordmalings bästa mjölk — mjölklinjen Hörnsjö-Gräsmyr.

Tvärtom har även leverantörerna inom Nordmaling ökat produktionen. Hur mycket kan man inte säga då man på grund av omläggningen av mjölklinjerna inte har någon jämförbar statistik.

Lennart Jacobsson, Levar, styrelseledamot för Nordmalingsbygden, hälsade välkommen och valdes att leda dagens förhandlingar med Emil Nyberg, Gräsmyr, som sekreterare. Lugnt och tryggt redogjorde Holmfrid Nordström för föreningens verksamhet under 1964, vilket betecknades som ett rekordår. I mjölklikvider och med efterlikvider på 3 öre pr kg har utbetalats över 41 milj. kr eller 63 öre per kg levererad mjölk.

Sedan disponent Fritz Nilsson givit sin syn på den ekonomiska utvecklingen släpptes diskussionen lös, men det blev som nämnts ingen verklig knivkastning.

Ett jämnare mjölkpris önskade

Gustaf Adolf Bäckman, Gräsmyr, Han tyckte inte om "ryckigheten". För april t ex sjönk grundpriset med två öre.

På detta svarade disponent Nilsson att man genom ett differentierat pris försöker få fram en jämnare produktion och att det då är fullt naturligt att mjölkpriset sjunker under högproduktion. Denna föreningens strävan har även till viss del lyckats och man har nu betydligt bättre tillförsel under t ex oktober månad som av tradition brukar ge lite mjölk. Mjölkpriset för april i år är dock fyra öre över april i fjol. För maj-juni i år kommer troligen grundpriset att sjunka till 58 öre per kg.

SÖNDAGSINVÄGNING

Även denna sommar blir det troligen invägning även på söndagarna och med motsvarande minskning i invägningen veckodagar under oktober.

För leverantörerna i Gräsmyr-Hörnsjöområdet är detta icke aktuellt. De får redan nu sicka sin mjölk under söndagar till Rökback och för dem blir det inget invägningstopp vardagar i oktober.

VEJ SKALL BETALA

UTSLAGEN MJÖLK?

Någon frågade vem som skall betala mjölk som av en eller annan anledning släp ut under transporten.

På detta svarade transportchefen Arvid Svensson att det skall givetvis transportören göra. Han är ansvarig för mjölken både under färden till mejeriet och vid hemtransporten av skummjölken.

DYRARE SKUMMJÖLK?

Priset på skummjölk har vid sådana tillfällen diskuterats och fråga är väl nu om inte en höjning snart är aktuell. Priset, f n 6 öre per kg, anses vara alltför lågt. Speciellt klagar de som levererar till Rökback där åtgången av skummjölk är låg på grund av att den mesta mjölken går till direkt konsumtion. De vill gärna ha tillbaka mera skummjölk medan leverantörerna till produktmejerierna anser sig få alltför mycket skummjölk i retur och har svårt att placera den.

En industningsanläggning har diskuterats. Därmed skulle man förvandla skummjölken till torr mjölk. För genomförandet av detta på ett lönsamt sätt behövs dock stora kvantiteter och det är väl knappast troligt att detta kan genomföras utan ytterligare centralisering av mejeriflöden.

Albin Olofsson, Ångersjö, hade inget emot att föreningen ordnade med vidareförädling av skummjölken — om det gav bättre netto — medan Adolf Grundström, Mullsjö, menade att om vi vinner några ören på att förädla skummjölken, förlorar vi kanske mera på de minskade möjligheter vi får att föda upp mellankalv.

Jag tror inte ett dugg på edra påståenden, svarade disponent Nilsson en leverantör som påstod sig få an 10-15 kg dagligen bortvägt vid leveranserna till mejeriet.

Disponenten fick stöd av bl a Sixten Johansson, Gräsmyr, som provvägt och fått det att stämma på kilot, och Henry Lundström, Nordmaling, som funnit att invägningssiffrorna stämt förvänsvärt bra.

OMBUDSVAL

Till ombud för Nordmalings distrikt vid kommande föreningsstämma valdes Folke Frid, Gräsmyr, Henry Sundqvist, Öre, Ernst Engman, Djupejö, Enok Nordstrand, Hörnsjö, Göte Gunnarsson, Brattsbacka, Brage Göstasson, Brattfors, Bengt Johansson, Åva, William Åström, Häknäs, Bertil Jonsson, Mullsjö, Osten Norberg, Järnäs och Albin Olofsson, Ångersjö.

Anders

Nordmalingsstudent kårledare i Uppsala

Uppsala studentkårs direktions valde på tisdagskvällen kårens genom tiderna yngste ordförande. När han tillträder sitt ämbete, den 1 juli, är han fortfarande bara 21 år. Han fyller 22 den 27 i samma månad. Den nye kårordföranden är nordmalingsbo och heter Lennart Hedquist, son till prosten Johan Hedquist och hans maka Greta, f. Blom.

Uppsala studenternas hittills yngste ordförande tog studenten i Härnösand 1962. Sedan dess har han hunnit att nästan avsluta en fil. kand. i historia, statskunskap, nationalekonomi och sociologi. Han har varit ledare för den sk Norrlandsgruppen och UUS-partiet genom de två senaste kårvalen. Ledamot av studentkårens direktions och suppleant i Sveriges förenade studentkårs fullmäktige. Han har också hunnit med att vara sekreterare och vice ordförande i den konservativa studentföreningen Heimdal.

Hans målsättning som kårordförande är att snabbt reformera kårens valsystem och ägna ökad uppmärksamhet åt den studentsociala utvecklingen.

Lennart Hedquist

8/5

MASONITE®

fritidshus

Ni får ritningarna GRATIS

MASONITE fritidshus är lättbyggt, ljust och luftigt. Det kostar ca 3.000:— i material och Ni bygger det lätt själv tack vare de fullständiga byggnadsbeskrivningarna och ritningarna i vår broschyr "MASONITE byggservice nr A 12". Ni får den gratis hos oss!

MASONITE — EN MÄRKBART BÄTTRE TRÄFIBERSKIVA

Distriktsombud:

UTTERSTRÖMS

Kontor och utställningslokal: Magasinsgatan 17 - Tel. 090/182 00.

8/5

Fin utställning av LIS-arbeten i Nordmaling

Liberala studieförbundets lokalavdelning i Nordmaling hade på onsdagkvällen anordnat ett avslutnings-samkväm kombinerat med en utställning av en mängd föremål, som de olika studiegrupperna åstadkommit. Drygt ett hundratal elever har deltagit i cirkelverksamheten. Bland de i smakfulla färger och former välgjorda föremålen kan nämnas ett femtiotal tavlor i flamskvävnad, gardiner, plädar, dukar och servetter, mattor och en utsökt samling målade porslins, som efter målningen bränts i ugn.

Den verksamma studieavdelningen har ett brett register och under terminen har också hållits två kurser i gitarrmusik. Dessa grupper underhöll vid samkvämet med musik och sång under läraren, kantor Brage Edströms ledning. Ett uppskattat inslag som belönades med rikliga applåder och blommor till läraren. Bland andra studieämnen kan nämnas kursen "Hälsa och kondition".

Ordföranden i LIS-avdelningen fru Olga Östensson riktade ett tack till fru Dagny Bylund, som varit den drivande kraften för den lyckade verksamheten och överlämnade blommor. Vidare tackade hon lärare och elever för det visade stora intresset samt kommunens fäder, som visar en så stor förståelse för studieverksamheten inom kommunen.

Distriktsstudieledaren NO Eskilsson, Umeå, redogjorde i korthet för LIS verksamhet i länet och betonade, att man alltid hade satt en ära i att hålla högsta möjliga kvalitet på verksamheten, vilket han ansåg att man lyckats med i Nordmaling. Han uttryckte sin glädje över att Nordmalings kommun visar en så stor ekonomisk generositet mot studieverksamheten. En av de bästa i länet och kanske i hela landet. Till fru Dagny Bylund som oförtröttligt verkat som inspiratör och ledare uttalade han ett varmt tack och överlämnade en minnesnål som ett synligt bevis för LIS-distriktets uppskattning.

Kommunalkamrer Harald Brännlund uttryckte sin glädje över att ha fått komma och se de utmärkta resultat som studiegrupperna visar. I en tid av mötesleda är sådan verksamhet glädjande betonade han. Den insats som kommunen gör för denna verksamhet är säkerligen välbehövlig, ansåg han och önskade att fler kommunala förtroendemän hade kunna få se de goda resultaten. Han önskade studieavdelningen lycka till i fortsättningen.

Ett par korta och trevliga filmer avslutade den trivsamma aftonen. Att intresset var stort, därom vittnade det stora antal intresserade, som infunnit sig, närmare ett hundratal. Många nya och gamla elever anmälde sig omedelbart att delta i nya kurser.

NOE

Håknäsolycka Bil i 100 km mot broräcke

Polisen i Nordmaling anser det inte uteslutet att en ringexplosion eller fel på framvagnen kan vara orsak till en trafikolycka på Öreälvsbron vid Håknäs efter E 4 på söndagskvällen. I uppskattningsvis 100 km fart körde en Ö-viks bilist mot broräcket och kanade efter detta ett 100-tal meter. Tursamt nog var räcket starkt annars hade bilen störtat ner i älven.

Bilisten som var ensam i bilen fördes till Nordmalings sjukstuga varifrån han remitterades till Örnsköldsviks lasarett. Han hade ådragit sig skador i ansiktet och eventuellt inre skador, var chockad, men vid medvetande. Hur olyckan gått till kunde han inte förklara. Enligt uppgift var mannen, ca 35 år, på hemväg efter att ha varit och hälsat på sin maka som vårdas i Umeå.

Vänster framskädd hade exploderat och dessutom var p-ändarna avslagna. Huruvida dessa skador orsakats vid törnarna mot broräcket kommer teknisk expertis att utreda.

Krönika från Nordmalings

SA ÄR DET åter vår, Glittrande fjärdar och krokus i rabatterna. På fredag morgon var Nordmalingsfjärdan i det allra närmaste isfri. Endast lite "rutten" is låg kvar längst inne i fjärden. Vi trodde väl allmänt att vi i år skulle få en sen vår — mycket snö låg ju kvar så sent som i mitten av april — men de senaste veckornas varma vackra väder har hjälpt våren att ta igen förseningen. Från Järnäsklubb meddelar Iolsten Kurt Lundh att drivisen nu är i det närmaste borta. Solen och värmen tar hårda tag i de allt mera fåtaliga, smutsgrå snöfläckarna som ännu dröjer kvar i skrevor och skuggställen. Men några sommarvindar blåser det inte härute på "klubben" men väl härligt värliga.

Vi har börjat så smått med utprickningen och nu blir det enligt det nya internordiska systemet. Borta blir ruskprickarna. Trekanter, kon upp eller kon ner kommer.

SA LÄNGE ISEN låg vid Järnäs sågs en hel del säl.

— Jag har aldrig tidigare sett så mycket säl i dessa vatten som denna vår, omtalar Iolsten Lundh. När vi har gått förbi vid Bonden och Gråskärs-hällan t ex har vi ibland kunnat räkna upp till 30 djur på en gång.

Det synes således som att sälbeståndet ökar. Det bör det ju göra nu när ingen mera organiserad jakt förekommer. I vart fall inte från denna sida Bottenviken.

TVA TRÅLARE låg på fredagen utanför Järnäs och fiskade. De har

tidigare någon dag varit ute och provat och även fått en del strömming. I fjol lyckades det rätt bra under våren för dem som trälade utanför Järnäs. Något nämnvärt fiske i övrigt har det inte hunnit bli. Visst, har det syntts till en del fisklädor, utanför busstationen i Nordmaling, och mera kommer väl bara kustfiskarna får ut sina ryssjor. De som varit ute med nät har fått en del sik och framförallt abborre. Tapetserare David Nordberg med sällskap fick häromdagen nära 400 fina abborrar på nät ute i Järnäsklubb.

Än har dock långt ifrån alla hunnit få ut sina flytetyg. Nere vid småbåtshamnen skrapas det och fejas kvällarna långa. Speciellt nöjd bör "hamnfogden", seglingsentusiasten Algot Bång vara. När det här omkvällen var en träff om båtvård, anordnad av Nordmalings färg och radio, vann den gode Algot grejor så att hans fina segelbåt, som även annars brukar vara välutrustad, bör bli särskilt fin i år.

FART PÅ BILDANDET av samverkansområden syns det nu ha blivit även i våra bygder. Skogsvårds-konsulent Tore Karlsson, Levar, meddelade, glad som en värlärka, att nya områden kommer i Ava, Aspeå och Nyåker-Orrböle-Nordmaling. Flertalet skogsägare har "skrivit på" vid sammanträden under medverkan av sektionschefen jägmästare Thomas Ljungquist vid skogsvårdsstyrelsen. Tidigare finns inom Norrfors skogsvårdsområde, till vilket södra delen av Nordmaling hör, samverkansområde endast i Mjösjö-by.

De tre nya områdena blir rätt stora. Enbart Ava Byaskog omfattar en totalareal av ca 5.500 hektar. Aspeåskogen är ca 3000 och de tre byarna i Nyåker har ca 5.000 ha sammanlagt.

Nu hinner inte dessa områden inventeras denna sommar utan det blir först sommaren 1966 som skogsvårdsplaner kommer att upprättas, det är så många samverkansområden som är under planering. Inom Nordmalings skogsvårdsområde är samverkansområdena under bildande i bl a Järnäs, Bredvik, Levar, Långed, Öre och Håknäs.

SLUTLIGEN MA NAMNAS att Nordmalings trädgårdsällskap i dag lördag har årsmöte. Då kommer bl a trädgårdskonsulent Karl Henrik Nordlund, Umeå, att tala. Vårt trädgårdsällskap har stolta traditioner att bevara. Det var en gång det största i länet med över 1.000-talet medlemmar och har onekligen betytt en hel del för skapande av intresse kring trädgårdsskötseln. Tyvärr är det väl så att det inte är samma glöd nu som för ett 20-tal år sedan — då betydde ju köksväxtodlingen så mycket. Nu inriktar sig allt flera på att helt ägna sig åt prydnadsodlingar — och visst är det vackert med blommor. Det är snart dags att börja påta i jorden. Anders

484 i Nordmalings trädgårdssällskap

Nordmalings trädgårdssällskap kan inte påstås segla i medvind. Fjolårets verksamhet gick med 195 kr i underskott och antalet medlemmar fortsätter att minska. För 1964 betalade 484. Omsättningen balanserade på kr 3.993. Trots att 1964 inte kan anses något gott år är sällskapets ekonomi rätt god. I tillgångar finns 6.016 kr. Mångåriga ordförande Albert Abramsson, Gråsmyr, omvaldes när sällskapet på lördagen höll årsmöte.

Övriga i styrelsen i tur att avgå Ivar Wiglöf, Ledusjö, och Harald Mörtzell, Håknäs, omvaldes också. Till ny ledamot i styrelsen efter fru Inez Wikman, Levar, som avsteg sig, valdes fru Märta Eriksson, Rönnholm.

Till ombud vid trädgårdsförbundets årstämma i Umeå den 28 maj valdes Elis Bäckman, Gråsmyr, Albert Abramsson och Märta Eriksson.

Premieringsnämnd blev Ivar Wiglöf, Harald Mörtzell och Erik Grundström, Rundvik.

FRÅN VERK-SAMHETEN

Trädgårdssällskapet stod 1964 som värd för trädgårdsförbundets årstämma. Därav kanske den höga kostnaden 1.690 kr för stämmor och kurser. Växter och fröer köptes för 744 kr. I bidrag har sällskapet fått 500 kr från Nordmalings ångsågs AB och 150 kr från Nordmalings kommun. Medlemsavgifterna gav 1.414 kr. Varje år brukar sällskapet anordna en studieresa. I år har Al-

bert Abramsson planer på att resa till Nordnorge — en färd på fem dagar. Ivar Wiglöf, som kommer att ingå i interimsstyrelsen för det planerade museet fick fullmakt att säga att Nordmalings trädgårdssällskap är intresserade av ett museum som kommer till stånd.

BESKÄRNING

Om beskärning av fruktträd och besprutning i trädgården talade trädgårdskonsulent Karl Henrik Nordlund, Umeå. I anslutning till sitt trevliga och berikande anförande visade konsulent Nordlund färgbilder av blommor och sommarfägring.

Ett 40-tal ombud hade mött upp till årsmötet som hölls på Stora Hotellet. Musikdirektör Brage Edström underhöll med musik.

Anders

80 år fyller i dag, fredag, förre smeden Fredrik Österberg, Levar, Nordmaling.

Han är född i Olofsfors och är av en gammal smedsläkt. Fadern var västmanlänning, vallonättling, som med sin familj kommit till Olofsfors för att arbeta i dess smedjor. Tidigt fick Fredrik Österberg följa sin far till smedjan, var med att öppna "dammböle" till stångjärnshammarna och blev med tiden en av smederna i den gamla kätting-smedjan. Han kom sen att pröva smedslivet vid Ljusne-Voxna kättingfabrik för att därefter bli smed i Hörnefors under uppbyggnaden av dess massaindustri.

För ett 40-tal år sedan flyttade Österberg till Levar där han startade egen smedja och blev en eftersökt bysmed. Där tillverkade han på sin tid bl a lyftkrokar och flottningsshakar jämsides med allt annat smide. Han har även arbetat vid dåvarande Motorkompaniet i Nordmaling som smed.

Den gamle mannen är ensam efter det att makan dog för några år sedan. Han tycks dock klara sig fint och har bl a det sista året renoverat sin bostad.

90 år.

90 år fyller den 15 maj fru Adolфина Nordberg, Norrfors.

Hon är född i Orrberg, Fredrika. Tidigt fick hon ut och själv tjäna sitt uppehälle och var bl a i flera år i Tallsjö. Under de sista åren på 90-talet gifte hon sig med Edvard Nordberg och kom att bosätta sig i Lilla Nordsjö, Trehörningsjö.

Efter några år flyttade makarna till Nordsjö, Norrfors, där de köpt ett mindre jordbruk. Detta drev de på bästa sätt, nyodlade och slet för att finna försörjning för den växande barnskaran.

Fru Nordberg gjorde sig känd som en arbetsmyra. Unnade sig ingen fritid. Nej, den gick åt för att karda ull, sticka, spinna och väva för att förse de sina med kläder.

Under de senaste åren har fru Nordbergs hälsa varit vacklande, och hon vistas numera på Nordmalings kronikerhem efter att ha brutit ett ben förra sommaren. Men hon är klar i tanken och det är ett rent nöje att sitta och höra henne berätta om minnen från gångna tider.

15/5

+

Vår käre far,
morfar och farfar

Gustaf Hansson

* 22/9 1875
† 13/5 1965

har lugnt och stilla insomnat på Nordmalings församlingshem. Sörjd av oss, äldriga syskon, släkt och vänner.

Nordmaling den 14 maj 1965

Iris
Linnea och Johan
Edit och Hjalmar
Ingrid och Malte
Karl och Gunvor
Börje och Elsine
Barnbarn
Barnbarnsbarn

Aftonlocken länge klämtat,
Kvällens skymning faller på.
Lågan länge salta flämtat,
Nu till vila du fått gå.

Jordfästningen äger rum i Nordmalings gravkapell söndagen den 23 maj kl 9.45. De som med sin närvaro önskar hedra den bortgångnes minne inbjudes till minnesstund i Församlinggården efter högmässan. Meddelas endast på detta sätt.

17/5

Nordmalingsdebatt om yrkesorientering

Nordmaling (VK) Företagare och företrädare för näringslivet kallades på fredagkvällen till överläggningar i realskolan om den yrkesorientering (PSYON) som förestår i 8:e klassen i och med enhetsskolans genomförande.

Den orientering som hittills förekommit har varit av begränsad omfattning, men från och med nästa läsår tar det hela form på allvar, med 100-talet elever som under en treveckors-period får praktisera olika yrken inom kommunen.

Skolchefen, rektor Einar Hedquist, hälsade välkommen. Ett 25-tal näringsutövare av olika kategorier hade mött upp. I den kallelse som utgätt till 107 olika företagare inom kommunen, hade 45 svarat jakande för engagemang att i samråd med skolan ge eleverna vid skolans 8:e klass yrkesorientering.

Yrkesvalsläraren Håkan Petersson orienterade de närvarande om de premisser som ligger till grund för Prysns genomförande. Man får komma ihåg att det i huvudsak rör sig om en yrkesorientering. Ingen kan begära att eleven på något sätt, under denna korta tid, ska hinna lära sig ett yrke.

Den praktiska yrkesorienteringen har med gott resultat prövats under flera år i vårt land. För att den skall fungera tillfredsställande krävs en nära samverkan mellan berörda par-

ter. Skolan ser som en av sina uppgifter i sammanhanget att försäkra sig om föräldrarnas, företagarnas och elevernas positiva medverkan. Hit hör självfallet också arbetsförmedlingen.

Alla elever skall orienteras i två eller tre olika yrken på olika arbetsplatser, under en treveckorsperiod. I Nordmaling har man tänkt förlägga två veckors orientering till oktober månad och en vecka till förslagsvis februari. En tidpunkt som fann majoritetens stöd.

Under en dryg timme diskuterades olika problem i sammanhanget. Allmänt kan sägas, att samtliga närvarande var mycket positivt inställda till frågan. Det gäller inte minst medlemmarnas i Nordmalings hantverksförening, som företrädades av föreningens ordförande, fotograf Donald Ahlfeldt.

15/5

85 år fyller den 17 maj före hemmansägaren Israel Gustafsson, Vitvatnet, Hörsjö.

Han är född i Vitvatnet och gifte sig 1915 med Anna Jonsson från Klintsjö, Vännäs. Under sin tid som jordbrukare var han energisk och framgångsrik. Hemmanet sköts numera av dotter och måg. I bygden är han en värderad och äktad granne.

18/5

+

Vår käre far,
morfar och farfar

Arvid Jonsson

* 6/3 1883
† 16/5 1965

har gått hem till Gud. Sörjd men i ljus och tacksamt minne bevarad.

Norrfors den 16 maj 1965

Gärda och Carl
Hennard och Astrid
Herbert och Agnes
Gunnar och Ada
Ann-Marie och Folke
Barnbarnen

Hans älsklingsång:

Bröllopet tillrett står
Kom, här är rum!
Bjudningen vida går:
Kom, här är rum!
Börden du skall bli kvitt
Fädern dig hälsar fritt:
Son, se, allt mitt är ditt.
Kom, här är rum!

Jordfästningen äger rum i Norrfors kyrka söndagen den 23 maj kl 10.00. De som önska hedra den bortgångnes minne inbjudes till kaffe i Församlingshuset. I stället för blommor, tänk på EFS mission.

Arvid Jonsson, Norrfors. På Nordmalings sjukstuga avled på söndagen före hemmansägaren Arvid Jonsson, Västana, Norrfors. Han var 82 år och sörjes närmast av barnen Gerda, maka till skogstjänsteman Kari Edlund, Mjösjöby, sönerna Hennard Ejelöf, målare i Västerås, Herbert Ejelöf, banarbetare i Norrfors, Gunnar Jonsson, predikant i Skellefteå samt dottern Ann-Mari, maka till urmakare Folke Sjöström, Hörnefors, svärdöttrar och barnbarn.

Den bortgångne var född i Abbortjärn, Karlsbäck. Efter giftermålet övertog han ett mindre hemman i Västana, Norrfors. Detta brukade han på bästa sätt, nyodlade och förbättrade tills han överlät det på en av sönerna. Jämsides med arbetet på den egna gården var Jonsson aktiv i skogen som kolare och timmerkörare. Han var på sin tid med om att bilda Norrfors Lutherska missionsförening och var under en följd av år aktiv i föreningens styrelse. Lugnt och stillsamt gick han sin väg och var i bygden känd som en redbar och ordentlig man.

1965
den 19 maj 1965

Fr v fru Thyra Hörnqvist, Brattsbacka, Helmer Jakobsson, Gräsmyr, Göran Tegström, Tegsnäs, fru Ruth Jakobsson, Gräsmyr och fru Hjördis Lindgren, Gräsmyr. Stående distriktsordföranden Oskar Tegström, Tegsnäs och kursledaren Inge Larsson, Uppsala.

Ledarkurs i Gräsmyr för NTO-juniorer

NTO satsar på ungdomen. Man gör det i vetskap om att den sortens satsning har framtiden för sig. Under veckohelgen har ett 20-tal ungdomar från länet varit samlade till distriktsjuniorledarekonferens i Gräsmyrs Bygdgård. Kursledare har varit NTO:s juniorförbunds ordförande på riksplanet, Inge Larsson, Uppsala.

Han är helt övertygad om att det går att satsa på dagens ungdom. Det är så mycket svårare att få äldre människor aktiva i nykterhetsarbetet. Hans erfarenheter går med andra ord stick i stäv mot vad man på äldre håll tycker och tänker i dag. Resultaten av NTO:s ungdomsarbete stimulerar till fortsatt arbete, framhåller herr Larsson.

Kursen i Gräsmyr, en kurs på 12 effektiva studietimmar över lördag och söndag, ha gett belägg för att han talar sant. VK:s utsände fick genast besked om, att här var det "blodigt" allvar. Man vill göra en insats, och man gör den tydligen villigt och glatt.

H. B.

Nordmaling köper stora markområden

Nordmaling (VK) På tisdagen fördes förberedande förhandlingar mellan representanter för stiftsnämnd och Nordmalings församling avseende förvärv av i runt tal 150 hektar mark, belägen söder om E 4, från rågången mot Levar i norr till Rödviken i söder. Planerna omspänner i stort sett all prästmark söder om E 4 i anslutning till Nordmalings tätort, bortsett från vissa områden som behövs för kyrkans egna angelägenheter. Markförvärvet är nödvändigt med tanke på tätortens industriella exploatering och den planerade bostadsbebyggelsen.

Ett tidigare aktualiserat område på den s k Levar-åkeren, mellan Prästbäcken vid tidigare samhällsgränsen och kyrkans mark, önskar kommunen förvärva snarast möjligt. Här föreligger redan klarsignal från kmt.

Stiftsnämnden, som företräddes av nye stiftsjägmästaren Sven Thurberg, boställsnämndens ordförande rektor Harald Lindström, kontraktsprosten Johan Hedquist, kyrkofullmäktiges ordförande Jalmur Holmström och stiftets skoglilla ombud inspektör Harald Lundberg, betonade nödvändigheten av att stiftet för sin markförsäljning till Nordmalings kommun får så stor ersättningsmark som

möjligt i utbyte. Man vill i första hand ha realvärden i stället för pengar.

Kommunen har vidare planer på inköp av ytterligare tomtmark av privata personer i anslutning till tätorten Nordmaling. Förhandlingar pågår om förvärv av ca 15 hektar i detta senare fall.

Kommunalfullmäktige beslöt på måndagen godkänna ett tidigare upprättat preliminärt kontrakt om förvärv av viss del av hemmanet Levar 2:15, vars ägare är fru Jenny Norgren. Det rör sig om i runt tal 3,5 hektar tomtmark på den s k Levar-åkeren. Köpeskillingen fastställdes till 1:50 per kvm.

Rundviks-planen godkändes delvis

Nordmaling (VK) Nordmalings kommunalfullmäktige beslöt vid sitt sammanträde på måndagen att till vissa delar godkänna byggnadsnämndens och kommunalnämndens förslag till lösning av stadsplanefrågan för Rundviks samhälle. Det innebär ett fastställande av stadsplanen för södra delen av samhället samt för den nordvästra delen med undantag för kvarteren Bagaren, Sjömannen, Montören, Smeden, Svetsaren, Ingenjören samt delar av kvarteren Plåtslagaren, Stabbläggaren, Tummaren och Sågaren.

Däremot återkallas förslaget avseende den nordöstra delen av samhället för att bereda planförfattarna och kommunens byggnadsnämnd möjligheter undersöka alternativa lösningar om lämplig sträckning av infartsväg till samhället från E4. Ingen debatt förekom vid ärendets handläggning i fullmäktige. Beslutet var enhälligt.

BIDRAG TILL VÄGAR

Kommunala bidrag beviljades för enskilda utfartsvägar från fastigheten Baggård 6:1 med 2.520 kr, för vägen AC 746 U, södra sidan om Mjösjön, med 12.900 kr och för vägen AC 652 U Djupsjö-Btännen en utökning av bidraget med 120 kr.

Beträffande kommunalt bidrag till skogsbilväg Låvikens vägsamfällighet blev det en ganska intensiv debatt. Kommunens tidigare principbeslut låser bidragsgivningen till företag som påbörjats först efter 1/1 1965. Då var det här vägföretaget redan påbörjat. Med hänsyn till speciella förhållanden, bland annat att vägen behövs för skolbarnen, önskade flertalet ledamöter ett positivt ställningstagande från kommunens sida. Fullmäktige beslöt också, att sedan vägen färdigställdt och slutliga kostnaderna blivit kända, utvärdera möjligheterna till kommunalt stöd.

I bidrag till vattenledningsföretag beviljades Bengt Garpefors, Sunnansjö med 635 kr, Kommittén för "Knackelång" fick 2.500 kr för sin

föräldrakampanjverksamhet. Fullmäktige beslöt godkänna förslaget om att gemensamt med Bjurholms kommun, såsom T1-arbete, anlägga en bad- och campingplats vid Mjösjön för en beräknad totalkostnad av 15.000 kr. Logen Manhems stjärna i Rundvik erhöll ett ränte- och amorteringsfritt lån på 15.000 kr för saneringsåtgärder avseende ordenshuset.

BORGEN TILL BRATTSBACKA SÄG

Fäderna beslöt även säga ja till en kommunalt borgensåtagande på 75.000 kr till Brattsbacka såg- och hyvleri. Då kommunen redan genom tidigare borgensåtaganden, nått taket för den underställningsfria lånerätten, måste beslutet underställas kmt för att vinna giltighet.

Kommunalnämndens beslut att skänka 1.000 kr till "Röda-fjädern"-insamlingen konfirmerades. Ett tilläggsanslag på 4.385 kr för uppförandet av ett mindre hamnkontor på Notholmen godkändes. Även boksluten för Rundviks samhälle och Rundviks tvätt- och bad godkändes. Till ny ledamot i stiftelsen Nordmalingshus valdes byggmästare Sigvard Grundström, Lögdeå.

Kommunens räkenskaper för 1964 föranledde ingen debatt. Byggnadsnämnden erhöll vissa dispensbefogenheter. Fullmäktige beslöt också, med hänsyn till de förbättrade statsbidragen, upphöra med kommunala stipendier till studerande efter den 1 juli 1965.

70 år fyller den 22 maj förra fa brikarbetaren Hilmar Söderström, pensionärshemmet, Hörnefors.

Han är född i Klöse i Nordmalings kommun. Som åttaåring blev han faderlös, och som han var den äldste bland syskonen kom han tidigt i förvärvsarbete.

Vid tio års ålder började han med kolningsarbete, och sedan fortsatte det genom åren med skogs- och flottningsarbeten fram till år 1920, då han flyttade med sin familj till Hörnefors. Där arbetade han sedan som slipare i renseriet i 42 år,

varefter han pensionerades.

Söderström är en verkligt intresserad och kunnig skogs- och friluftsmänniska, med jakt som det stora intresset. I yngre dagar var det främst stövarjakten på hare och räv som intresserade honom, men under senare år har han övergått till större viltbråd — älg. I Hörnefors jaktvårdsförening är han kassör och en av de mest aktiva. För hemvärdet har han också varit en stor tillgång, och i fackföreningen tillhörde han styrelsen på trettio-talet.

Söderström är en handskicklig karl, antingen det nu gäller att snida i trä, göra knivar av älghorn eller bygga sommarstugor. Han är även en trevlig och gemytlig person.

80 år fyller den 23 maj i d lärarinnan fröken Alma Eriksson, Nordmaling.

Hon är född i Gräsmys. Sin lärarinneexamen tog hon vid Backens seminarium. Sin första plats hade hon i Lögdeå. Under en kortare tid var hon anställd i Tågsjö. Hon ville dock åter till sin hemkommun och kom till Häknäs skola där hon tjänstgjorde i 31 år, fram till sin pensionering. Även efter denna tid hade hon kortare vikariat, bl a i Örträsk, Anäset, Lycksele, Storuman, Gräsmys, Nyåker, Baggård och vid Kyrkovallens skola i Nordmaling. Under sin långa tid som lärarinna gjorde

sig fröken Eriksson uppskattad av elever och alla som lärde känna henne.

Numera bor fröken Eriksson på Nordmalings församlingshem.

70 år fyller den 24 maj fru Hulda Hellman, född Arctædus, Rundviks-verken.

Hon är född i Lögdeå. Innan hon gifte sig och blev arbetarhustru i Rundvik arbetade hon på olika platser runt om i bygden.

24/5
**Duktiga syskon tog
realen i Nordmaling**

Den senaste tidens kyliga vindar hade fått ge vika för sol och värme när årets realister i Nordmaling på lördagseftermiddagen störtade ut från sin skola till ivrigt väntande föräldrar och anhöriga. Ute rådde sedvanlig eramensglädje. Trängsel, blommor i mängd, dekorationer, presenter och kramar mötte de nybakade - 76 till antalet. Årets kull har nämligen bantats ned ordentligt. Inte mindre än 22 elever har hoppat av för att "gå om" för bättre betyg.

Årets bästa realister blev Sven-Olov Edvinsson, Stavsjöholm, Han har fem stora A och sex lilla a i sitt betyg. Närmast kommer Stefan Spinnell, Nordmaling, med tre stora A nell, Nordmaling, med tre stora A och fyra lilla a.

En speciell loge bör även Anders Eriksson och hans syster Karin i Lögdeå ha. Anders tog nu realen efter tre år och med mycket goda betyg. Detta trots att han hemma fått hjälp på till med att bli sköta ladugården kväll och morgon. Hans mor Gunhild är nämligen svårt invaliderad - sitter i rullstol - och när pappa Bertil därtill arbetar i kontinuerlig drift i Rundvik har det ofta kommit på Anders lott att bli sköta mjölkningen. Anders får nu som stipendium en veckas lägervistelse på Gotland. Även hans syster Karin tog realen. Hon har gått i fyra år. Karin har i hemmet fått träda i mors ställe och har haft mycket att bestyra innan det varit dags att åka till skolan. Nu blev även de två duktiga syskonen ordentligt present- och blomsterhyllade.

Massor med filmetrar exponerades, ballonger smälde, innan det var dags för de "nybakade" att i lövade gilar - ja man hade faktiskt fått tag på björkar med utslag av löv - ge sig ut på triumffärd genom samhället.

Nästa år och 1967 tar man realen i Nordmaling. Sedan blir det bara "grundenten" och den typen av examen lär ju ska bli betydligt mindre festlig.

Årets realister i Nordmaling är:
4:4 a: Tommy Engman, Häknäs, Rolf Fjällman, Nordmaling, Olof Hörnström, Olofsfors, Nordmaling, Kurt Jakobsson, Rundviksverken, Jan-Erik Jonsson, Mullsjö, Gräsmyr, Kenneth Jonsson, d.o, Leif Jonsson, Nordmaling, Roger Jonsson, Järnäs, Nordmaling, Ove Lundin, Häknäs, Gunnar Nyberg, Hummelholm, Öreålv, Hans Wallander, Nordmaling, Ann-Britt Edlund, d.o, Cathrine Eriksson, Djupsjönäs, Nyåker, Signe Göstasson, Brattfors, Öreålv, Elisabet Olofsson, Högrännå, Hörnsjö, Ingegerd Pettersson, Ladusjö, Baggård, Britt Sandberg (Levander) Baggård, Sol-Britt Sondell, Torrböle, Öreålv, Britt-Mari Widmark, Häknäs.

4:4 b: K Anklev, Rundviksverken, Björn Ankler, Nordmaling, Bengt-Ake Johansson, Norrfors, Staffan Jonsson, Högländ, Baggård, Gunnar Karlsson, Norrfors, Carl-Gustav Nordlund, Nyåker, Bernt Nyberg, Rönholm, Lögdeå, Per Riese, Rundviksverken, Lena Berg, Lögdeå, Ann-Cathrin Eriksson, Rundviksverken, Karin Eriksson, Lögdeå, Ulla Esmer, Nordmaling, Hjördis Hansson, Rundviksverken, Åsa-Britt Holmlund, Nordmaling, Ruth Hörnlund, Lögdeå, Ingegerd Isaksson, Norrfors, Margareta Lundquist, Nyåker, Elisabet Nyberg, Norrfors, Ingegerd Nyberg, Nyåker, Margareta Phil, Rundviksverken, Carina Sikström, Lögdeå, Maud Söderman, Olofsfors, Nordmaling.

3:3: Sven-Olov Edvinsson, Stavsjöholm, Nordmaling, Ulf Engman, Nordmaling, Anders Eriksson, Lögdeå, Torgny Norén, Mullsjö, Gräsmyr, Anders Sjölund, Ava, Lögdeå, Stefan Spinnell, Nordmaling, Leif Wedman, Rundviksverken, Leif

Öberg, Nordmaling, Marita Eriksson, Rundviksverken, Annika Forsgren, d.o, Ann-Cristin Fredriksson, Levar, Nordmaling, Gunvor Granström, Rundviksverken, Astrid Gunnarsson, Hörnsjö, Ulla Holmgren, Lögdeå, Christina Lindstrand, Nordmaling, Karin Nordin, d.o, Ann-Cathrine Rönberg, Aspå, Lögdeå, Siv Samuelsson, Rundviksverken, Anita Sjöström, Nordmaling, Eva Strömberg, d.o, Ulla Söderberg, Bredvik, Nordmaling, Mona Söderman, Nordmaling, Kristina Öberg, d.o.

4 H (praktisk realexamen): Järn Gimbergsson, Norrfors, Per-Ola Glaas, Gräsmyr, Kurt-Roland Hörnström, Nordmaling, Ingeborg Eriksson, Nordanbäck, Nyåker, Susanne Hortell, Öre, Häknäs, Agneta Johansson, Toböle, Norrfors, Rigmor Lövgren, Nordmaling, Britt-Inger Lövgren, Nordmaling, Britt-Inger Norberg, Mullsjö, Gräsmyr, Ulla Norberg, Nordmaling, Bargo Norman, d.o, samt slutligen Rosita Sikström, Lögdeå.

25/5
Min kära maka,
vår mor,
mormor och farmor

**Beda Helena
Gustafsson**

f. Forsberg
* 22/5 1884
† 22/5 1965

har efter en tids sjukdom stilla insomnat i tron på sin Frälsare. Djupt sörjd och saknad, men i kärmt och tacksamt minne bevarad av oss, bröder, släktingar och vänner.

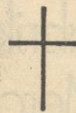
Levar, Nordmaling
den 24 maj 1965

ADOLF GUSTAFSSON
Siri och Verner
Gustaf och Gunborg
Marianne och Emil
Barnbarn

Solen har dalat och dagen är slut
Stilla är klappande hjärtat.
Ljvtt är att vila från lidandet ut
Somna från allt som har smärtat.
Sov gott, kära maka och mor, i
din grav
Tack för den godhet och kärlek
du gav.

Jordfästningen äger rum i Nordmalings gravkapell söndagen den 30 maj kl. 9.45. De, som med sin närvaro önskar hedra den bortgångnas minne inbjudes efter högmässans slut till församlingsgården. Enligt den avlidnas önskan i stället för avlidnas önskan i stället för avlidnas önskan, tänk på missionen.

Beda Gustafsson, Levar. På Nordmalings sjukstuga avled på lördagen på sin 81-års dag fru Beda Gustafsson, f. Forsberg, maka till förra hemmansägaren Adolf Gustafsson, Levar, Nordmaling. Hon sörjes närmast, förutom av maken, av barnen Siri, maka till hemmansägare Verner Hägglund, Levar, Gustaf, hemmansägare, Levar och Marianne maka till hemmansägare Emil Johansson, Öre, Häknäs, sonhustru, barnbarn, barnbarns barn samt bröder. Den bortgångna var född i Länged. Makarna bosatte sig först i Norrbystrand, maken arbetade då på Norrbyskärr. Till Levar kom de 1915. Fru Gustafsson offrade sig helt för sitt hem och de sina.

25/5
Min älskade make, vår kära far och farfar

Wiktor Andreas Bergström

* 5/10 1897 † 23/5 1965

har hastigt fått hembud till sin Frälsare och lämnat oss, syskon samt släktingar och vänner i djup sorg men i ljst och tacksamt minne bevarad.

Öre, Häknäs den 24 maj 1965

HANNA
Paul och Märtha
Mikael
Ivar och Viola
Kristina
Sigvard och Harriet
Thore, Jan

Rättfärdighet i Jesu blod,
Det skatten är och kronan min,
Ej finns en skönare klenod;
Så prydd jag går i himlen in.
Med denna krona, denna skrud,
Som Jesus mig förvärvat har,
Jag vågar nalkas himlens Gud,
Som mig av nåd till barn upptar.

Jordfästningen äger rum i Nordmalings kyrka söndagen den 30 maj kl 14. De som med sin närvaro önska hedra den avlidnes minne inbjudes till minnesstund i Församlingsgården. Meddelas endast på detta sätt. I stället för blommor, tänk på missionen.

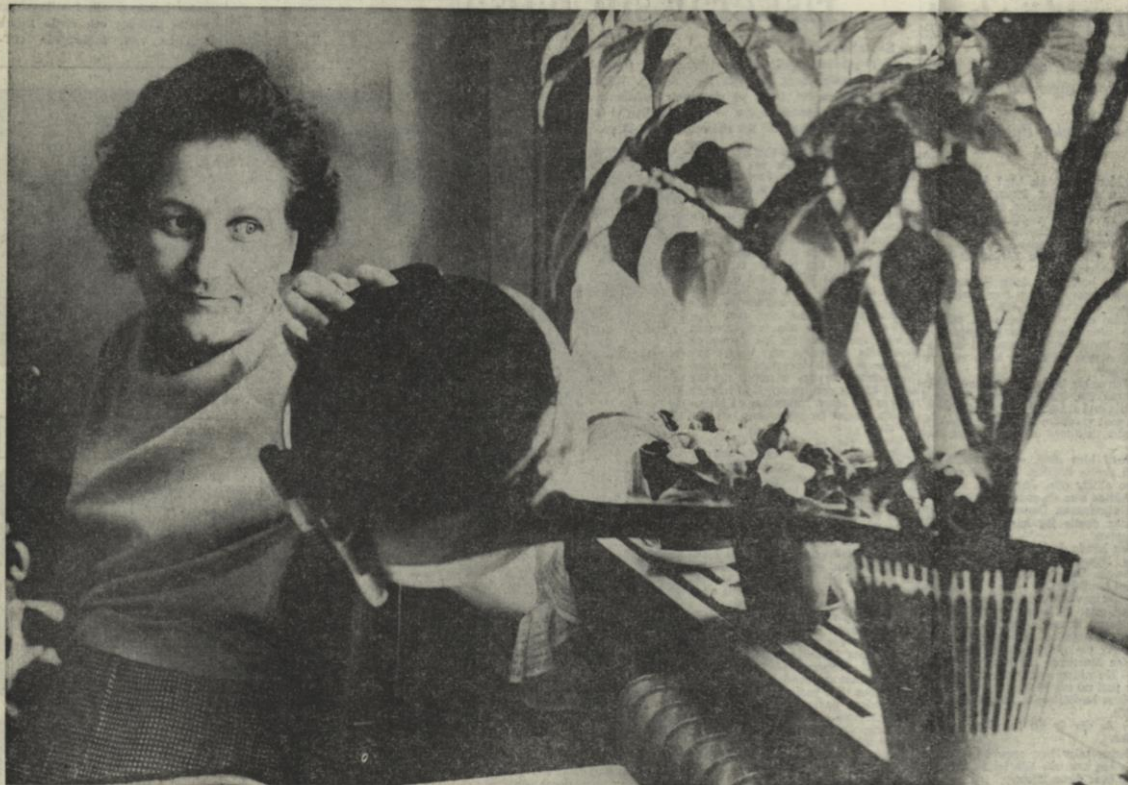
25/5
Wiktor Bergström, Öre, Häknäs.
På väg hem från ett möte avled på söndagskvällen förra hemmansägaren Wiktor Bergström, Öre, Häknäs. Han

var 67 år och sörjest närmast av maka Hanna f. Öberg, tre söner, sonhustrur, barnbarn, samt syskon. Den bortgångne var född i Hörneå, Hörnefors. Där ävertog han på sin tid hälften av föräldrarnas jordbruk. Jämsides med skötseln av detta arbetade han vid industrin i Hörnefors. 1945 övertog han svärföräldrarnas stora gård i Öre och blev då bonde på heltid. Med stort intresse gick han in för skötseln av gården och utförde under sin tid betydande förbättringar. Förra året överlämnades gården till en av sönerna.

Sedan många år var Wiktor Bergström aktiv medlem i Öre lutherska missionsförening.

38-åring i Nordmaling fången i rullstol

Fru Majlis Gustafsson vattnar sin Flitiga Lisa, intill vit Sankt Paula.

Hon har inte varit i en butik på 11 år och inte sett övre våningen i sitt hus

Till jul för elva år sedan fick familjen Gustafsson i Levar färdigt sitt tvåvåningshus. Familjen bestod av modern Majlis, fadern Gösta och tre små barn. Man hade lite mark till och hustrun skötte bl. a. gårdens tre kor.

I augusti året därpå fick hon polio. Efter ungefär ett

år på sjukhus och konvalescenthem kom hon tillbaka till sin familj, förlamad i båda benen och i höger arm. Sedan dess har Majlis Gustafsson, nu 38-årig, suttit i sin rullstol innanför husets fyra väggar.

Gården ligger lite avsides. Och den har kommit att ligga än längre från allfarvägen efter vägomläggning för några år sedan.

Familjen har inte till. Någon gång dras fru Gustafsson i rullstolen till bekanta — dessemellan sitter hon bara hemma. På dessa elva år har hon inte varit inne i någon affär, inte i kyrkan och inte på barnens skolväningar. (De brukar vara i övervåningen, säger hon). Sedan hon fick polio, har hon inte ens varit

i andra våningen i sitt eget hus.

HENNES DAG

Fru Gustafssons dag ser ut så här. Klockan 6 lyfter mannen henne ur sängen, hjälper henne att klä sig och sätter henne i rullstolen. Där sitter hon sedan hela dagen. Mannen ger sig iväg till sitt arbete, och den 14-åriga dottern (numera enda hemmavarande barnet) går till skolan.

Majlis Gustafsson rullar omkring i nedervåningen med ett par katter och en radio som enda sällskap. Hon diskar och lagar mat, men kan inte bädda. Hon syr med vänster hand och håller tyget med den svaga högra. Lite småttvätt går hyggligt att vaska upp, men vittvätt måste skickas bort. Den efterlängtrade tvättmaskinen — sökt via distriktsköterska och De vanföras riksförbund — har ännu inte kommit. (Det är en väntetid på upp till två år).

Kor och jord kan fru Gustafsson inte längre sköta.

Om hon själv eller katterna vill ut på balkongen, stöcker hon en mesel i nyckelhuvudet och orkar då vrida upp låset (hävstångsprincipen). Vrida om nyckeln på vanligt sätt är hon för svag för. Efter skolans slut kommer flickan, Gurli, hem med mat hon handlat. Skolflickan får hjälpa till med en hel del hemma, på lördarna t ex bakar hon.

HUSET

Huset, som byggdes för drygt 11 år sedan, är inte tillräckligt gån-

malrt för att man skall få byggnadsförbättringslån. Ändå var det naturligtvis redan som ungefär ettårigt i behov av förbättringar, eftersom det byggts utan tanke på att familjen skulle få en handikappad husmor, brygga, där någon kan skjuta rullstol. Gösta Gustafsson har byggt en brygga, som någon kan skjuta rullstolen upp och ned, men den är för brant för att fru Gustafsson själv skall kunna ta sig in och ut den vägen. Inne i huset fanns trösklar. De har tagits bort. Toiletdörren var för smal för en rullstol. Den har breddats. Sedan var själva badrumstrymmet för litet för rullstol. Man fick ta bort badkaret.

Tidigare eldade man med ved, men när fru Gustafsson blev ensam hemma på dagarna skaffade familjen sig oljeledning.

Många skäp — i t ex köket — sitter alldeles för högt för att damen i rullstol skall kunna nå dem.

ISOLERING

Tidigare hade familjen Gustafsson, hemhjälp, nu försöker man klara sig utan. Fruen sitter dagligen inestängd i sin stol, tvungen att hjälpas ur och i säng och på toaletten. Hon bindes till en isolering som en utomstående har svårt att förstå, att hon kan stå ut med.

Gården ligger ocentralt, men Majlis Gustafsson tycker det är "bra att vara lite på sidan". Hon har väl i någon mån själv dragit sig undan världen.

Många handikappade gör det. Fort-

farande är det många som skäms över sitt eller en andrings handikapp. Man skyddar sig eller sin släkting genom att inte vara ute bland andra. Psykiskt, praktiskt och ekonomiskt är en handikappad ofta ett väldigt hinder för sin familj.

Stat, kommun och landsting visar stor ihärdighet.

Någon spontan hjälp kommer inte. Kännedomen om de handikappade är mycket liten (Få kommuner vet hur många handikappade de har). De som begär hjälp hamnar i pappers-exercis- och byråkratisk långsamhet.

VAD GÖR DET ALLMÄNNA?

Fru Majlis Gustafsson har fått förtidspension och invaliditetstillägg. Sammanlagt 420 kronor i månaden. Hon får dessutom landstingets kronikerbidrag på 150 kronor i månaden (men utsluts då samtidigt från kommunens samarbitshjälp).

Byggnadsförbättringslån för huset kan som nämnts, ej fås eftersom huset är för nytt, ännu ej femton år. Förbättringslånet är dessutom behovsprövat, och troligen hade familjen ej fått något, eftersom makarnas gemensamma taxerade inkomst är ungefär 15.000. (Då är hennes förtidspension inräknad. Den beskattas).

PROJEKTERA SJALV

Det finns ett invalidbidrag på upp till 10.000 kronor, som kan sökas när man i sin bostad gör specialanordningar för handikappade. Ex: Man får själv betala toaletten, men det extra det kostar att göra toaletten speciellt hög el. dyl. kan man

Kommunalingenjör Sture Hansson: Nordmaling har inte byggt några invalidbostäder, och har just nu inga planer på att göra det.

få bidrag till. Detta bidrag är ej inkomstprövat.

Men innan något sådant kan utgå, måste man själv ha skaffat sig en projekterare, som gör de ritningar man tillsammans med ansökan, måste inlämna till kommunalkontoret. Familjen Gustafsson har inte gjort stolen speciellt hög el. dyl. kan man

Forts. på nästa sida.

Forts. från föregående sida.

Socialvårdsassistent Hjördis Markström: Ingen från socialvårdsbyrån har de senaste åren besökt fru Gustafsson.

Kommuningenjör Sture Hansson, Nordmaling, säger att Gösta Gustafsson varit på kommunalkontoret och hört sig för om byggnadsförbättringslån och invalidbidrag. Kommunalkontoret har ingen möjlighet att utföra de ritningar, som skall fogas till ansökningarna om sådana lån (vilket innebär att alla gamla som bor i dåliga bostäder själva måste anlita projekterare, liksom handikappade som behöver specialbyggd).

INGEN INVALIDLÄGENHET
Nordmaling har byggt många pensionärslägenheter, säger ingenjör Hansson, men inte någon enda invalidlägenhet. Och inga planeras just nu. Vid kommunens byggen har tidigare igenting gjorts för att underlätta för tex rörelsehindrade (Om man byggt med ingång direkt från gatan, utan trappor hade det varit en hjälp. Om hissingångar och dörrar gjorts minst en meter breda hade man underlättat för människor i rullstol.) — I ritningarna till nya ålderdomshemmet har man däremot tagit hänsyn till rullstolsinvalid.

SOCIALVÅRD

Ingen från socialvårdsbyrån i Nordmaling har de senaste åren besökt fru Majlis Gustafsson, uppger socialvårdsassistent Hjördis Markström, som arbetat på byrån sedan 1960.

Kämnedomerna om antalet handikappade förbättras troligen något i samband med undersökningen om de gamlas bostadsförhållanden. I den ingår nämligen alla som har förtidspension och sjukbidrag. I Nordmaling finns cirka 400 sådana. (Mer människor kan naturligtvis vara handikappade utan att ingå i denna grupp).

Hemhjälpnämnden i Nordmaling har 71 samariter, som några timmar om dagen hjälper gamla, sjuka, förtidspensionärer och invalider sedan nämnden provat fallen. I detta ligger Nordmaling väl till bland landets kommuner.

Samariterna är i allmänhet hemmafruar. De får 5,60 i timman, men

den de hjälper, betalar efter förmåga. — Den som endast har förtidspension behöver bara betala 50 öre. Mellanskillnaden betalar kommunen, som i sin tur får statsbidrag med 35 procent av kostnaden. För 1965 anslogs åt hemhjälpnämnden i Nordmaling 230.000 kronor.

I kommunen finns också fem heltidsanställda hemvårdarinnor. De ägnar sig huvudsakligen åt att rycka ut vid barnsövd, husmors sjukdom etc — akutfall alltså.

Under en undersökt fyra veckorsperiod fick handikappade sammanlagt 225 timmars hjälp av hemvårdarinnorna.

DISTRIKTSKÖTERSKA

De handikappade kan få viss hjälp av distriktssköterskor och diakonissa. Distriktssköterskan Gerda Eriksson har tex hjälpt Majlis Gustafsson att söka ländstingets kronikerbidrag. För att få ett sådant, som aningen u'går till anhörig vårdare med 150 kr i månaden eller till en utomstående med 5,60 kronor i timmen högst fyra timmar per dag, måste man ha läkarintyg på att man är kroniskt sjuk och i behov av vård.

(Varför betalas anhöriga sämre än utomstående?)

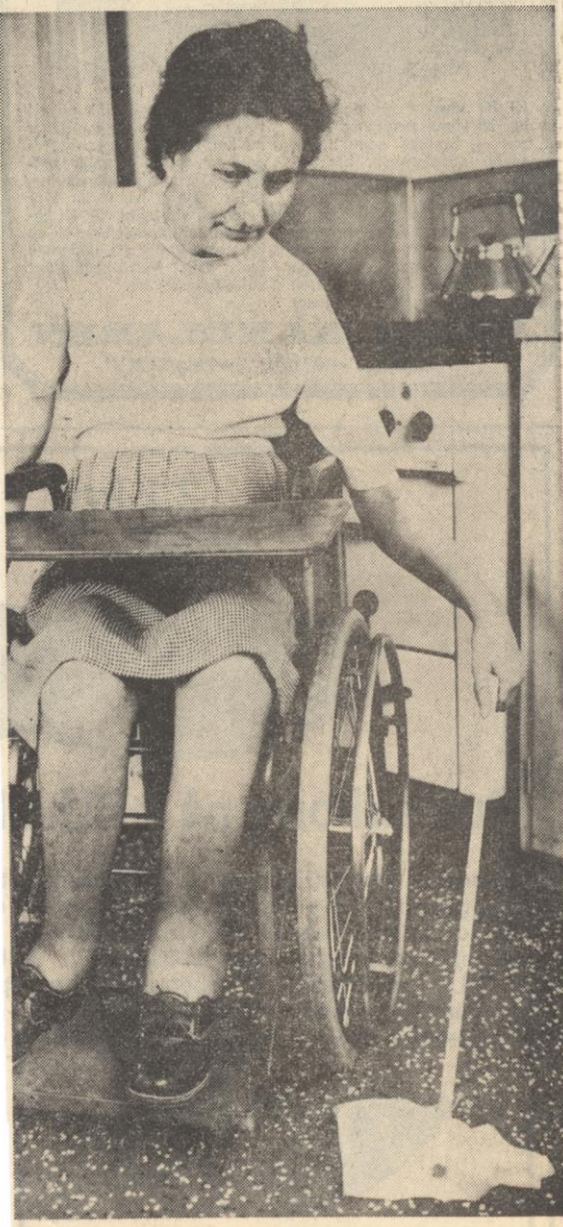
Församlingsdiakonissan Birgitta Lundbergs arbete i Nordmaling är i huvudsakligen inriktat på ungdom. I mån av tid hälsar hon också på sjuka och gamla. Fru Gustafsson har ännu ej fått besök av henne.

ANDRA BIDRAG

Några organisationer har hört av sig till fru Gustafsson. Hon fick telefon installerad av Nordmaling kooperativa kvinnoförening, och har brukat få hundra kronor till jul av Rödå korset (tidigare spontant, nu senast efter ansökan).

Familjen Gustafsson har, som nämnts ingen bil. En sådan skulle ändå betyda mycket. AMS ger rörelsehindrade bidrag till bilar, och de har förvärvsarbete borta från hemmet. Något sådant kan denna familj ej komma i åtnjutande av, däremot kan från och med nästa år de två tusen kronor, som hittills utgått till ortopedisk moped, få användas som delbetaling av bil.

Böm

Så går det till att torka golv med griptång.

26/5
Ny strandplan
för Nordmaling
har fastställts

Nordmaling (VK) Länsstyrelsen har fastställt utomplansbestämmelser enligt 29 paragrafen byggnadsstadgan för strandområden inom Öre, Järnäs, Bredvik, Levar, Lögdeå, Rönnholm och Ava samt hela Öresund i Nordmalings kommun med anteckningen att fastställelsen icke kan anses omfatta öar och skär inom skifteslagen Öre, Järnäs, Bredvik, Levar, Lögdeå, Rönnholm och Ava utan endast sådana inom Öresunds skifteslag.

Vid sammanträde i ärendet inför länsstyrelsen med bland annat representanter för Nordmalings kommun har framkommit, att såväl byggnadsnämnden som kommunalfullmäktige avsett att jämväl öar och skär inom Öre, Järnäs, Bredvik, Levar, Lögdeå, Rönnholm och Ava skifteslag skulle ingå utomplansbestämelseområdena. Då det synes angeläget att så sker föreslår länsstyrelsen kommunen att snarast till behandling ånyo uppta frågan om utomplansbestämmelser för ifrågakvarande öar och skär.

Som utomplansbestämmelserna av länsarkitekten ansetts mindre väl avgränsade bör kommunen i samband härmed till prövning upptaga jämväl frågan om lämpliga justeringar av planområdenas bestämmelsegränser. Man förutsätter att samråd i detta hänseende bör ske med länsarkitekten i länet.

En hel del att prata med sin forne konfirmläroaren prosten Olof Genberg hade den här kvartetten, fruarna Ada Larsson, Uppsala, Göta Nordin, Storfall, Ester Lindblom, Rönnholm och Emmy Häggström, oNordmaling.

1923 års konfirmander
möttes i Nordmaling

Sin konfirmläroaren, prosten emeritus Olof Genberg, Örnköldsvik, hade 1923 års konfirmander när de på söndagen samlades till träff i Nordmalings församlingssgård. 29 av de forna konfirmanderna hade mött upp, många med sina äkta hälften, och det blev en solig, gemytlig samvaro där många minnen från det förgångna dök upp.

Organisatorer för träffen var fruarna Nanna Käck och Emmy Häggström, Nordmaling, Greta Hörnlund, Rundvik och Jenny Öberg, Levar samt fröken Hildur Olofsson, Nordmaling.

De hade lyckats över förväntan i sin strävan. Från Uppsala kom tex fru Ada Larsson, född Svedberg, från Skellefteå fru Ruth Öberg, född Nyberg. Fru Karin Stångberg, född Lundberg, Alingsås hade telegraferat

att hon tyvärr inte kunde komma och detsamma gällde Agnes Öberg, Stockholm.

Av de forna konfirmanderna har tio avlidit. De hyllades med en tyst minut. Prosten Genberg som under våren 1919-1925 var komminister i Nordmaling och senare kyrkoherde i Vilhelmina talade om vad som varit och hoppades att hans forna konfirmander genom åren funnit Herrens väg - för en vandring i frid och försöning.

BLOMMOR TILL SJUKA

Till två av de forna kamraterna, fruarna Gunhild Eriksson Lögdeå och Betty Öberg, Brattsbacka, vilka på grund av sjukdom ej kunde närvara, sändes blommor.

De forna elevernas tack till prosten Genberg framfördes av fru Nanna Käck. Förutom prosten Genberg - nu över 80 år - medverkade komminister Sigvard Spinnell.

Anders

28/5
Rundvik—Obbola
2—3 (1—3)

Målgörare: Obbola: Lars Andersson 2. N E Hägglund 1. Rundvik: Charlie Gustavsson och Erik Eklund.

Allmän syn: Obbola vann den första seriefinalen efter en synnerligen jämn match Rundvik hade faktiskt förtjänat oavgjort, men rundviksforwards missade massor med målchanser. Nu måste väl också sägas att Obbola hade otur genom att man tvingades spela med 10 man i andra halvlek. Målvakten Valter Lindgren skadade sig så illa i slutet av andra halvlek att han tvingades lämna planen, Hasse Edholm vikarierade utan anmärkning.

Bäst i Obbola: N E Hägglund och Lars Andersson.

Bäst i Rundvik: Erik Eklund.

Vår kära mor
farmor och mormor

Alma Lovisa Svensson

född Arctaedius
* 2/9 1887 † 25/5 1965

har efter en tids sjukdom stilla insomnat i tron på sin Frälsare. Djupt sorgd och saknad men i ljus och tacksamt minne bevarad av oss, syskon, släkt och vänner.

Sunnansjö, Nordmaling 27 maj 1965.

TORA

Göta och Ivar

Helge

Agnes och Fritz

Tage och Maj-Britt

Barnbarnen

Stilla så stilla du somnat
Fri från plågor, fri från allt
Snäll och god du alltid varit
Utan klagan smärtan bar
Ingen vet vad du har tidit
Nu du vilan funnit har

Jordfästningen äger rum i Nordmalings gravkapell pingstlördag kl 14.00. De som med sin närvaro önskar hedra den avlidna minne inbjudes efter begravningsakten till Församlingssgården. Meddelas endast på detta sätt.

28/5
Alma Svensson, Nordmaling. På Nordmalings sjukstuga avled sent på tisdagskvällen änkefru Alma Svensson, f. Arctaedius, Nordmaling. Hon var 77 år och sörjes närmast av fyra barn, svärdöttrar, svärsöner, barnbarn samt syskon.

Den bortgångna var född i Bergsjö. 1908 gifte hon sig med Adolf Svensson. Makarna bosatte sig i Obbola där maken arbetade i flottläggning fram till 1913 då de övertog ett torpställe i Stavsjöholm, Nordmaling. Däruppe i den då väglösa, avsidens belägna byn utförde fru Svensson sitt livsverk. Hon fostrade fem barn och uppoffrade sig helt för hemmet och de sina. Efter makens död 1962 flyttade hon till barnen och var hos dem till förra våren då hon fick en fristad på Nordmalings församlingshem. Efter att ha brutit ett ben har hon de senaste månaderna vistats på Nordmalings sjukstuga.

Utredning om laxfisket i Öre och Lögde älvar

Framlidne direktör G A Näslund i Nordmaling hade laxfisket i Lögdeälven som sitt fritidsintresse. Han kämpade hårt för en förbättring av sportfiskeförhållandena och var under många år ordförande i Hynghöle fiskevårdsförening.

Nordmaling (VK). Laxfisket i de två älvar som mynnar ut i Nordmalings socken, Lögdeälven och Öreälven, är föremål för omfattande utredningar. Önskemålet synes vara, att åstadkomma en samordning och förbättring av fisket och Nordmalings kommunalnämnd, som vid flera tillfällen debatterat problemet, menar för sin del, att de båda älvarna, inte minst ur turistsynpunkt, utgör en faktor av betydelse. Nu har kammarkollegiet, på begäran av fiskeriintendenten i Härnösand, gjort en mycket omfattande utredning beträffande rättsläget närmast avseende laxfisket i Lögdeälven.

Fiskeintendentens begäran har

28/5

**Mathilda Hägglund, Rundviks-
verken.** På Nordmalings kronikerhem
avled på Kristi himmelfärdsdag fru
Maria Mathilda Hägglund, f. Elfving,
Rundviksverken. Hon var 86 år och
sörjes närmast av dottern fru Sigrid
Eidenvall, Rund-
viksverken, barn-
barn och två brö-
der.

Den bortgångna
var född i Gideå.
Som äldsta barnet
bland tolv syskon
fick hon tidigt ge
sig ut i förvärvs-
livet. Efter gifter-
mål med skräd-
darmästaren Anders Hägglund öpp-
nade makarna skrädderiaffär i Gi-
deå. Gästfrihet mot kunder och vän-
ner var ett utmärkande drag för
henne. Speciellt har många predi-
kanter och ordets förkunnare haft
henvist i det religiöst sinnade hägg-
lundska hemmet.

I början på 50-talet flyttade ma-
karna till dottern och svärsonen i
Rundvik. Maken dog 1956. Under
hela sitt liv har fru Hägglund varit
aktiv inom religiös verksamhet, i
Gideå inom missionsförsamlingen
och under tiden i Rundvik i Nord-
malings baptistförsamling.

Forts. på nästa sida.

Fiskeintendentens begäran har föranletts av en skrivelse från Nordmalings ångsågs aktiebolag av den 6 februari 1962. I denna skrivelse anför bolaget bl.a. Under senare år har en utredning pågått om möjligheterna att förbättra lax- och havslaxöringsbestånden i mindre älvar för att därmed i någon mån kompensera de skador som skett på dessa fiskebestånd i någon mån kompensera de skador som skett på dess fiskebestånd i de stora älvarna i samband med kraftverksutbyggnader. Därvid har fråga uppkommit, att ordna vandringsled för fisken förbi hindrande fall i Lögdeälven och Öreälven.

Innan en sådan åtgärd kan genomföras, är det nödvändigt att fiskerättsförhållandena äro helt klarlagda. Såvitt hittills varit bekant, har laxfiskerätten i Lögdeälven på vanligt sätt varit förenad med övrig fiskerätt och tillhört strandägaren enligt de principer som återfinnas i jordabalken. De speciella laxfiskerättsförhållandena i Öreälven äro ti-

Forts sidan 13 spalt 2

Utredning...

Forts. från sid. 1

digare utredda av kammarkollegiets arkiv. Särskilda förhållanden synes även råda beträffande laxfiskerätten i vissa delar av Lögdeälven.

TILLBÅKA TILL ÅR 1552

Kammarkollegiet har i sin promemoria gått långt tillbaka i tiden. Så långt det varit möjligt eller till ett rannsakingnsinstrument från år 1552. I detta instrument heter det bland annat.

I Lögdeå by, på södra sidan om älven, bodde 15 bönder. De fiskade lax med tina i en malfors, kallad "Svencke" fors. Utmed älven låg även Mo by, där sex bönder bodde. Byn ägde halva älven efter norra landet. En halv mil ovanför byn låg en fors, benämnd Långfors. Där hade byn en laxgård med två tinor. Slutligen låg en halv mil därovanför på norra landet en by, benämnd Hingelsböle, i vilken bodde två bönder. De hade ett storfiske med tina i en fors med samma namn som byn. Beträffande alla tre fiskena upplystes, att de ej var särskilt skattlagda utan inbegripna under byskatten. Även om något direkt stöd för en kronans äganderätt till laxfisken i Ångermanland knappast kan hämtas ur 1552 års rannsakingnsinstrument, så tyda å andra sidan vissa uppgifter däri på, att laxfisken på många håll mer eller mindre, stundom helt, saknade anknytning till strandäganderätten.

I Öreälven, Husumån och Gideälven innehades sålunda vissa fisken, förutom av strandägarna, av ubysmän. Den översta laxforsen, ett av de bästa fiskena i Öreälven uppe vid Torrböle var till och med helt i händerna på Öre bymän vid älvens nedre lopp, oaktat Torrböle by ägde jorden på båda sidor om fors.

Ser man nu särskilt på förhållandena i Lögdeälven efter 1552 har man av instrumentet vid detta års fiskeanskaffning fått fram, att i älven funnos endast tre laxfisken, alla forsken. Det kronolaxfiske som upptas i 1554 års räkenskap, har knappast varit identiskt med något av forsfisken. Det bestod av två stakanät och torde ha varit beläget vid älvmyningen i likhet med de stakalägen, som enligt 1552 års instrument funnits vid myningarna i Öre- och Gide älvar.

Förekomsten av kronolaxfisket i Lögdeälven torde ej ha hindrat bönderna från att fortfarande brukas forsfisken, och laxfiskeförhållandena i Lögdeälven synes härefter ha förblivit i stort sett oförändrade ett stycke in på 1600-talet.

SKATTEKÖPET OCH FRÅLSEBYTTET

Laxfisket vid Lögdeå, Mo och Hingelsböle upptogs som kronofisken sista gången i 1713 års jordbok. Den 17 februari 1713 försåldes alla tre fiskena till skatte till Lars (Lorentz) Westman för 103 daler, 21 öre, 8 penningar silvermynt. På begäran av brukspatronen och grosshandlaren Johan Christoffer Pauli såsom senare delägare i laxfisket i Lögdeälven medgav kollegiet genom utslag den 16 december 1808, efter hörande av övriga delägare i fiskena, att den kronan behållna rätten av dessa skattefisken finge utbytas mot en Pauli tillkommande frälseräntefordran hos Kronan i hemmanet Gärdesboda Sörgården i Bäckes socken, Skaraborgs län. Fiskena fingo härigenom frälse natur. I 1826 års jordbok för Nordmalings socken heter det, att fisket innehades under frälserätt av brukspatronen Paulis arvingar. I senaste, eller 1882 års jordbok, redovisas fiskena såsom ett frälse fiskeri, benämnt Lögdeå nr 9 ett laxfiske, med anteckning: bytt till frälse.

ÖREALVSPREJUDIKATET

Beträffande rätten till laxfisket i Öreälven hänvisar kammarkollegiet till rättsfallet år 1897 i ett av Mo och Domsjö aktiebolag mot Torrböle bymän anhängiggjort mål, och där bolaget genom de i saken företadda handlingarna styrkt full äganderätt till laxfisket i hela Öre älv, häraderätten prövade rättvis att med bifall till bolagets talan förklara äganderätten till berörda laxfiske innebära rätt för bolaget att, med uteslutande av bymännen såsom ägare av strand vid älven, förfoga över laxfisket i Torrböleforsarna.

Två justitieråd voro ifråga om motiveringen skiljaktiga såtillvida, att de däri endast ville ha ut sagt, att bolaget genom företadda handlingar styrkt sin äganderätt till laxfisket

i Öreälven vid Torrböle bys strand. Örealvspredikatet synes tala för att lagarna ägaren av frälsefisket Lögdeå nr 9 ha uteslutande rätt till laxfisket i Lögdeälven åtminstone inom den reallt korta sträcka av älven, där de tre skatteköpta laxfisken sedan gammalt varit belägna, alltså från och med älvmyningen till och med forsarna vid Hingelsböle. Nordmalings ångsågs aktiebolag, vilket såvitt framgår av handlingarna i ärendet, har lagfart på i det närmaste hela frälselaxfisket, har också i senare tid hävdlat laxfisket vid Hingelsböle genom uttarrering.

FISKET FRÅN HINGELS- BÖLE TILL FALLFORSEN

Beträffande frågan om rätten till laxfisket från Hingelsböle upp till Fällforsen, slutmålet för laxens vandring för närvarande, synes rättslaget vara mera komplicerat än vad gäller den nedanför liggande älvsträcka. Även om sålunda i Öreälven liksom i Lögdeälven skulle finnas en tex tämligen lång laxförande sträcka ovan det översta skatteköpta laxfisket, torde det likväl få anses som synnerligen tveksamt, om man med stöd av örealvspredikatet numera med utsikt till framgång kan göra gällande, att med innehavet av de skatteköpta laxfisken i Lögdeälven följer uteslutande rätt till laxfisket i hela älven, således även på sträckan Hingelsböle-Fällforsen. Örealvspredikatet torde nämligen till sina yttersta konsekvenser knappast vara representativt för den nutida synen på liknande fiskerättsfrågor, framhåller kammarkollegiet.

För en närmare utredning av hävdeförhållandena beträffande laxfisket inom nyssnämnda älvsträcka torde krävas en mycket tidsödande genomgång av lantmäteriakter, skatteläggningshandlingar och annat dylikt material. Utan mera ingående kännedom om hävdeförhållandena torde det icke vara möjligt att göra något annat uttalande om rätten till laxfisket inom älvsträckan Hingelsböle-Fällforsen, än att tillräcklig grund för närvarande ej torde föreligga för anspråk på en av strandäganderätten oberoende, enbart med innehavet av frälsefisket Lögdeå nr 9 förenad uteslutande rätt till sådant fiske.

LAXFISKE OVANFÖR FÄLLFORSEN

I den händelse detta hinder för laxens vidare vandring kan undanröjas, torde däremot någon tvekan ej behöva råda. Här hänvisar kammarkollegium till liknande utredningar efter Dalälven och fastslår att rätten till laxfisket ovanför fors

blir inbegripet under strandäganderätten. Vid ett gemensamt möte i Bjurholm för ett par år sedan, i avsikt, att med hänsyn till det alltmer tilltagande intresset för sportfiske, få en lösning av fiskefrågorna efter Öreälven och Lögdeälven, hävdades nödvändigheten av att med hjälp av laxtrappa eller en sprängning av Fällforsen i Lögdeälven öppna framfarten för vandringsfisken längre uppströms älven. Med ypperliga lekområden för lax och havslaxöring.

Då det är nödvändigt att bringa klarhet i de här frågorna så snabbt som möjligt, inte minst med hänsyn till den ökade turismen och allmänt ökat intresse för sportfisket har kommunalnämnden i Nordmaling, vid en debatt i ärendet för kort tid sedan, hävdlat, att tiden bör vara mogen för ett sammanförande, av representanter för de olika intressena av fisket i Lögdeälven för en slutgiltig lösning och för en mera positiv utveckling av älvens fiskevärdsfrågor.

H. B.

29/5

29/5

Vår kära mor, farmor och mormor

Alma Lovisa Svensson

född Arctædius
* 2/9 1887 † 25/5 1965

har efter en tids sjukdom stilla insomnat i tron på sin Frälsare. Djupt sörjd och saknad men i ljusst och tacksamt minne bevarad av oss, syskon, släkt och vänner.

Sunnansjö, Nordmaling 27 maj 1965

Tora
Göta och Ivar   Tage och Maj-Britt
Helge   Barnbarnen
Agnes och Fritz

Stilla så stilla du somnat
Fri från plågor, fri från allt
Snäll och god du alltid varit
Utän klagan smärtan bar
Ingen vet vad du har lidit
Nu du vilan funnit har.

Jordfästningen äger rum i Nordmalings gravkapell pingstlördag kl 14.00. De som med sin närvaro önskar hedra den avlidnas minne inbjudes efter begravningsakten till Församlingsgården, Meddelas endast på detta sätt.

29/5

Postvagn i tåg brann i Nyåker

Nordmaling (VK) Södergående snälltåget på fredagskvällen, tåg 21, fick göra ett ovanligt långt uppehåll vid järnvägsstationen i Nyåker, ca 1 1/2 timme, sedan postvagnen i tågsättet börjat brinna. Elden i postvagnen upptäcktes vid passerandet av tunneln vid Tallberg, åtta kilometer norr om Nyåker.

Personalen i vagnen märkte att det plötsligt började blinka i lyset och sedan blev det helt svart. Sedan följde nya blinkningar och när personalen gick in i postavdelningen kände man brandlukt och rök. Det hade börjat brinna i vagnens främre del, i det elektriska systemet. Det var ett stort elektriskt skåp som hade fattat eld, troligen genom kortslutning och elden hade sedan spritt sig till taket. Vid framkomsten till Nyåker rekvirerades brandkåren från Nordmaling och det tog inte många minuter förrän elden var nedkämpad. Men under tiden måste snälltåget stanna kvar. Det skulle ju ha posten med sig söderut.

Det innebar en försening på 1 1/2 timme och först en kvart över nio, alltså kl 21.15 kunde tåget fortsätta. Det kom till Nyåker kl 19.41. Faran för en ny brand i vagnen var överhängande och två brandmän ur Nordmalings brandkår fick följa med postvagnen till Mellansel, där tågpersonalen gjorde klart för byte av postvagn. En märkbar irritation uppstod bland tågresenärerna, som tyckte att man kunde lämna posten åt sitt öde i Nyåker. Men den uppfattningen delades inte av tågpersonalen. Snälltågsposten kan vara viktig nog. Dess bättre blev ingen post förstörd av branden.

29/5

200 slöt upp i Bredvik för nykterheten

Inom Nordmalings kommun firades folknykterhetens dag med bilkortage av MHF och högtidsmöte i Bredviks lutherska missionshus. Från högtalarbil gavs appeller för alkoholfria drycker och vid högtidsmötet talade MHF:s ombudsman Sune Lundqvist över temat "Människor på väg".

Liksom tidigare år var det Nordmalings samarbetskommitté som svarade för programmet. Dess ordförande komminister Sigvard Spinnell hälsningstalade. Hans anförande föregicks av bygdens välkommen från hemmansägare Henry Lundström. Ett uppskattat inslag i högtiden var vacker sång av Nordmalings realskolelever och kyrkokör under ledning av musiklärare Harry Oldberg och kantor Brage Edström.

Ett av MHF utarbetat frågeformulär kvalificerade många tävlande till trafikborgarmärket. Inte mindre än sju av deltagarna hade 12 rätt.

Högtiden avslutades av kyrkoadjunkt Eskil Granström.

ARSMÖTE

I samband med mötet höll samarbetskommittén årsmöte med komminister Sigvard Spinnell som ordförande. Till ledamöter i kommittén valdes från Djupsjö, Hilmar Dahlsfeldt, Nyåker, Anton Seleborn och Stig Fredlander, Hörnsjö, Birger Hörnlund och Rudolf Bergström, Gräsmyr, Elis Bäckman, Elma Johansson och Verner Jakobsson, Hummelholm, Rudolf Arvidsson, Torrböle, Nils Olof Jakobsson, Mullsjö, Gösta Jonsson, Brattfors, Leonard Söderberg, Nordmaling, Sigvard Spinnell och Alvar Bäckström, Rundvik, Edvin Karlstedt, Lögdeå, Thorild Landström, Häknäs, Anita Edin, Öre Henry Sundqvist, Kråken, Ivar Asberg, Bredvik, Hadar Bergström, Järnäs, Algur Ögren och Långed Birger Morland.

Till styrelse valdes Sigvard Spinnell (ordförande) Hilmer Dahlsfeldt, Birger Hörnlund, Anton Seleborn Rudolf Bergström.

R. B.

Algot Lindgren

Ny komminister i Norrfor

Nordmaling (VK) Till ny komminister i Norrfor i Nordmalings kommun utsågs på lördagen nuvarande vice komministern i Slagnäs Algot Lindgren. Han tillträder sin nya tjänst i Norrfor från 1 oktober i år och efterträder nuvarande komminister Sixten Fenger, som av går med pension i augusti. Komminister Lindgren är född i Bureå församling den 28 januari 1922. Han prästvigdes i december 1962 och har sedan dess tjänstgjort i Slagnäs. Tidigare var han verksam inom EFS.

Många miljoner stockar har faktor Reinhard Öberg, Häknäs, sett rinna förbi under de 46 år han arbetat vid Öreälvens skiljeställe.

Flottningsfaktor i Öre slutar efter 46 arbetsår

I 46 år har faktor Reinhard Öberg, Häknäs, arbetat vid skiljestället i Öre. Den 1 juni är det dags för den vitale 62-åringen — en flottare med färg — att lämna över. Under åren har han sett många miljoner stockar rinna förbi på sin färd mot förädlingsindustrierna. Mycket har förändrats. Nu samarbetar bolagen på ett helt annat sätt än tidigare. Förr var det upp till 15 bolag som var och en tog rätt på sitt virke, nu byter Mo och Domsjö till sig hela virkesfångsten i Öreälven.

Förutom domänverket, som har en betydande post eller 365.000 bitar av årets cirka 2,3 miljoner, som skall flottas är det Mo och Domsjö, SCA, Bowaters och Västerbottens och Örnsköldsviks skogsägareföreningar som nu flottar i älven.

Trots ökningen av biltransporterat virke håller Öreälven sin position vad det gäller antalet bitar. Däremot har medelkubiken minskat. Klensvirket har ökat i procent och från att en gång ha hållit cirka tre i medel växlar man nu medelkubiken till cirka 2,6 kubf per stock.

Reinhard Öbergs far, Edvard Öberg, började vid skiljestället under dess första år i slutet på 1890-talet. Före tillkomsten av sågverket så Norrbysskar var Häknäs sågverksaktiebolag dominerande i älven och tog virket redan i Häknäs. Då var det endast timmer som flottades.

— När jag började här som 16-årig pojke fick jag under de första åren stå nere i 'måttan' och lossa de stockar som fastnat efter bommarna som på den tiden inte var så

förträffliga. Då var det knappt 20 man som arbetade här vid skiljet. Men arbetsstyrkan ökade allteftersom det blev flera bolag som flottade och vi fick flera sorter att hålla reda på. När vi var som mest var det mellan 30 till 35 man per skift. I dag har vi 23 man per skift. Vi började i måndags och från och med i dag måndag kommer vi att köra med dubbla skift.

1940 blev Reinhard Öberg förman vid skiljet. Faktor och chef blev han 1954 då han efterträdde faktor Nils Forsman. Faktor Axel Westerberg, Umeå, kommer nu att ta över.

— Det har gått bra, anser Reinhard Öberg, — en tystlåten man som inte tar till överord.

— Vi har haft lätt att få folk. Många har varit trogna under åren, lärt sig jobbet på riktigt. Det börjar dock märkas att dessa korttidsjobb inte är så populära längre. Vi får nu t ex ta in allt flera skulungdomar och männingar som inte tidigare sysslat med sortering. Förtjänsten — ja om-

kring 7 kronor i timmen. När jag började fick jag 50 öre.

FÄRGMÄRKNING

Egentligen bör det vara betydligt lättare att vara sorterare nu än tidigare. Förr skulle vi hålla i sären rad mer eller mindre välgjorda yxhuggmärken. Nu färgmärks allt virke och då vi nu bara har sex olika slagare är det inte så mycket att göra fel på.

Räkningen av virket för de olika ägarkategorierna sker genom speciella 'klockor'. Prickarna har fått ge vika för räknare som bara har att trycka på en knapp för att stocken skall registreras.

TUMMNING I ÄLVEN

En nyhet för året är domänverkets stickprovstumning. Verket har nämligen i år frångått tummning i skogen och skall endast göra stickprovstumning. I skogen har virket stycketsräknats och längdmäts för att huggare och körare skall få ut sin andel. Men för att få fram medelkubik och kvalitet skall man nu tumma endast en mindre del och detta vid skiljet.

Vid vårt besök var tummningschefen för Örnsköldsviks tummningsförening Gunnar Olsson på plats liksom tummningsinspektör Sven Erik Ehlin, Själevad, för att tillsammans med tummarlaget Valdemar Sundquist Flärke, Karl-Erik Berggren, Bredvik och Paul Niskanen, Hummelholm göra en första tummning. En speciell brygga har konstruerats på vilken man direkt från en bom tar upp domänvirke för mätning. Omkring 10.000 av de 365.000 bitarna räknar man med kommer att tummas. Resultatet får sedan gälla som medelvärde för hela virkespartiet.

STRÖMBILDARE GER FART

Sorteringen i Öreälvsmyningen brukar ibland var besvärlig. Speciellt vid högt vattenstånd i havet, sydlig vind och låg vattenföring i älven. Virket vill då inte ge sig iväg. För att råda bot på detta har i år två strömbildare monterats, som nu skall

ge extra skjuts på virket genom sorteringen.

Anders